

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vinarjev, za četrto leta 2 kroni. V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za $\frac{1}{2}$ leta 3 krone, za $\frac{1}{4}$ leta 1 krono 50 vin., ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LV.

V Ljubljani, 31. januarja 1902.

List 5.

Česa nas uči procesija z blagoslovljenimi svečami?

(Za Svečnico).

Katoliška cerkev izraža v vseh svojih ceremonijah nekaj vznesenega, vzvišenega; ni ga obreda v cerkvi Kristovi, iz katerega ne bi odseval globok, verski duh . . .

Tudi procesija, ki se vrši na svečnico, je taka. Sprevod z blagoslovljenimi svečami nas uči in spominja onih glavnih lastnosti, od katerih mora biti prepojeno srce vsakega pravega kristijana . . . Opozarja nas na-to, da moramo v svojih srcih vedno skrbno gojiti ljubezen do Boga, stavi nam pred oči večno kraljestvo, kamor moramo vsak čas upirati svoj pogled, bodri nas k čednostnemu življenju ter nas vnema za čast božjo. Gotovo lepi in za vsakega kristijana prevažni nauki!

1. Po končanem blagoslovu prižge duhoven sveče ter jih razdeli med ljudstvo. Potem se prične sprevod z gorečimi svečami, ki se še le ugase, ko je že vse pri kraju. Iz vsega tega odseva lepa verska ideja. Goreče sveče nam predpodablajo ljubezen božjo, procesija pa nas svari, da ne smemo navezovati svojega srca na posvetne minljive reči, nego hrepeneti po stalni večni domovini, saj tu smo le popotniki. Ljubezen božjo, katero nam je vlil v naša srca sv. Duh pri sv. krstu in drugih zakramentih, moramo toplo gojiti ter jo čuvati z vso skrbjo. Gotovo bi ne bilo prav, če bi se udeležili verniki procesije z neprižganimi svečami, a mnogo večja nesreča bi bila, ako bi se nam na našem težavnem popotovanju skrila zvezda-vodnica — ljubezen božja.

2. Plamen pri sveči plapola zmiraj kvišku. Naj obrnemo svečo, kakor že hočemo, bodisi vodoravno, bodisi poševno, plamen ima vedno svojo smer. Tudi ta prikazen ni brez pomenbe. Vse naše delovanje in mišljenje mora imeti gotovo smer, ne smemo se zadovoljiti le s čutnimi, zemskimi dobrinami, temveč prodreti moramo tja, kjer je naš končni namen, delajoč po besedah apostolovih: „Hrepenite po tistem, kar je zgoraj, ne pa po tem, kar je na zemlji.“ (Kološ. 3, 2.) Zemlja je za nas le začasno bivališče, nebеса nam bodo večni dom. „Saj nimamo tukaj obstoječega mesta“, pravi sv. Pavel, „temuč prihodnjega iščemo.“ (Heb. 13, 14).

3. Sveče razsvetljujejo s svojo žarečo lučjo daleč na okoli. Svetijo nam po noči, da lahko mirno nadaljujemo svoje potovanje, da lahko varno izvršujemo svoja opravila. „V vseh rečeh skaži sam sebe vzgled dobrih del“, tako piše sv. Pavel Titu. Te besede veljajo nam vsem: kot otroci luči moramo dajati svojim sobratom dober vzgled, saj je uprav moč vzgleda — kakor kaže zgodovina in izkušnja — velikanška.

4. Še eden nauk lahko posnamemo iz današnjega cerkvenega obreda. Blagoslovljenih sveč ljudje ne rabijo pri vsakdanjih opravilih. Prižgo jih le pri svojih pobožnostih, bodisi že domačih ali cerkvenih.

Tudi mi smo določeni za nekaj višega, saj smo podobe božje. Naš namen je: ljubiti in častiti Boga ter mu zvesto služiti. Ta nadčutni smoter nam ne sme nikdar izginiti izpred oči. Pri vseh svojih delih moramo obujati dober namen, kajti le na ta način imajo naša opravila tudi kaj zaslužnega za sveta nebеса.

Zapomnimo si dobro nauke, katerih nas opozarja procesija z gorečimi svečami, ter se po njih ravnajmo. Če to storimo, potem smo lahko prepričani, da bomo enkrat v nebesih v radostnem sprevedu dajali hvalo Bogu na veke.

F. S. V

Četrta ure pri Materi.

(Za 2. februarij.)

Marijin otrok. Prihajam k tebi, o Mati mojega Gospoda in tudi moja najdražja Mati! Srečen oni, ki te posluša! Kdor tebe najde, najde življenje.

Da bi živel sveto in pobožno, prihajam k tebi. Kaj ne, ti mi dovoliš, saj si moja Mati in me vabiš s sladkimi besedami: „Pridite k meni vsi, ki me želite in se nasitite mojih sadov. Kajti moj duh je sladkejši nego med, in kdor mene posluša, ne bo osramočen.“ Toda, dobra Mati, daj mi spoznati, kaj ti naj povem, ker nisem niti učen, niti moder.

Marija. Moj otrok, ni potreba mnogega vedeti, da si vseč meni. Treba je le mnogo ljubiti. Povej mi, kar bi povedal svojemu najdražjemu prijatelju. Razodeni mi, kar bi razodel svoji skrbni materi, pri kateri se najbolj zabavaš. Da ti bo čas kratek, podajam ti tukaj nekaj tvarine v premišljevanje za vsak dan v tednu.

1. Ali nimaš nobene osebe, da bi mi jo priporočil? Povej mi imena svojih sorodnikov, dobrotnikov, prijateljev; pri vsakem imenu dostavi, kaj želiš, da zanje storim. Prosi mnogo, mnogo! Jaz ljubim velikodušna srca, ki skrbijo za druge pozabijo samih sebe. Govori mi o onih, ki ti dobrote izkazujejo, o revežih, ki bi jih rad podpiral, o bolnikih, ki si jih videl trpeti, o grešnikih, ki jih želiš izpreobrniti, o umrlih . . . Za vse te rada poprosim svojega Sina. Pomni, da moje materino srce usliši vsako molitev, ki pride v resnici iz srca. In katera molitev pride iz srca, če ne ona, ki jo opravljamo za vse te, ki jih ljubimo?

2. Ali ni potreba, da tudi zase izprosiš mnogoterih milosti? Napiši vse svoje želje, pridi in položi jih pred me. Ljubezen do molitve te stori gorečnejšega, ponižnost manj občutljivega. Potrpežljivost te vkrepi proti vsem nadlogam, nepretrgano delo te zavaruje marsikaterih napak; ljubezen te pretvori v ljubeznjivejšega. Mar ne potrebuješ vseh teh čednosti?

Povej mi vse to in obljubljam ti, da ti hočem pomagati v boju, ki ga pričneš. Delilka milosti sem. Prosi nadalje za modrost, zdravje, dober uspeh. Vse to ti morem dati in ti tudi dam. Kaj hočeš torej, moj otrok?

3. Ali nimaš nikakih načrtov za svoje življenje? Ali gre za tvoj poklic? Na kaj misliš? Česa želiš? Ali gre za to, da boš svoji družini napravil veselja? Kaj bi rad zanj storil? Ali bi ne delil rad dobrot onim, ki so okrog tebe? Povej mi svoje nevspehe; in hočem ti pokazati vzroke nevspešnega delovanja. Srca vseh imam v svoji oblasti. Nakloniti ti hočem ona, ki jih potrebuješ. Bodi miren in zaupaj na me!

4. Ali se z nikomur ne prepiraš? O moj otrok, povej mi vse natančno. Kdo te je žalil? Kdo te je zaničeval? Povej mi vse, nato mi pristavi, da vse odpustiš, vse pozabiš. Nato te blagoslovim. O, zaupaj moji materinski skrbi. Tu sem, poslušam te in te ne zapustim. Ako ljudje s teboj napačno postopajo, moli za nje. Izpreobrnem je vse.

5. Ali mi ne veš ničesar veselega povedati? Zakaj si danes tako vesel? Morebiti kako izredno plačilo, kak preminul strah, kak nepričakovan uspeh? Vse to, moj otrok, sem ti jaz v svoji materinski skrbi pridobila. Zakaj mi nisi hvaležen? Hvaležnost porodi novih dobrot, in dobrotniku je drago, da se prememnik spominja dobrot.

6. Ali ti ni treba pribojevati si nikakih čednosti? Ali ne potrebuješ več moje pomoči? Pokaži mi le svojo revščino in svojo slabost. Odkritosrčno jo pripoznaj v moji navzočnosti. Glej, kako si še nepopoln, kako čutnosti vdan, kako ošaben, sebičen, len. Obžaluj, da se tako malo zatajuješ, da zlorabljaš prejete dobrote. Moje srce je polno zakladov, in želim jih razdeliti. Prosi moje pomoči. Ako se lahkomisljeno lotiš dela in imaš pri vsem svojem početju nesrečo, ali nisi sam kriv? Brez moje pomoči ne zamoreš ničesar: z mojo pomočjo zamoreš vse!

7. Ali mi ničesar ne obljubiš in me ničesar ne povprašaš? V luči božji vidim dno tvojega srca. Bodi torej odkritosrčen. Ali si sklenil, da se odslej ogneš vsake grešne priložnosti, da ničesar več ne storiš, kar bi Boga žalilo?

Torej dobro, moj otrok! Sedaj pojdi na delo, bodi molčeč, moder in ljubeznjiv. Priča-

kujem te jutri. Prinesi mi seboj čisto in darežljivo srce.

Jutri ti hočem podeliti novih dobrot.

— k —

Blazijev blagoslov.

(Na god sv. Blazija, 3. februarija.)

Sv. Blazij je živel v tretjem stoletju; bil je imeniten škof v mestu Sebaste na Armenskem. Poprej je bil zdravnik in je živel kaj izgledno. Bog ga je izvolil, da ni ozdravljaval le telesnih bolezni, nego tudi dušne. Po tem svetniku je delal Bog veliko čudežev; zlasti pa se mu pripisuje eden čudež, v katerem ima izvor „blažev blagoslov.“ — Mladeniču neke vdove je obtičala v grlu ribja koščica. Otekel mu je vrat in vsi so obupali nad njegovim življenjem. Skrbna mati, ki je slišala o čudežih sv. škofa, vzame umirajoče dete, hiti z njim pred sv. Blazija in ga prosi pomoči: „Usmili se mojega sina, služabnik našega Izveličarja!“ Svetnik položi svojo roko na vrat umirajočega otroka, povzdigne svoje oči proti nebu in moli: „Gospod Jezus Krist! Ti naglo uslišiš nje, ki te kličejo, in jih rešiš, usliši svojega služabnika prošnjo in otmi boleznin smrti tega mladeniča!“ Ko je končal to molitvico, bil je bolnik zdrav.

Na priprošnjo sv. Blazija imajo zato pravoverni kristijan je že od nekedaj posebno zaupanje vanj v raznih nadlogah, zlasti se zatekajo k njemu v vseh vratnih bolečinah. Sv. katoliška cerkev, ki zaupa na priprošnjo in zasluženje sv. Blazija, blagoslavlja v ta namen sveče, katere rabijo pri podeljevanju „Blazijevega blagoslova.“

Večkrat se čuje, da se ljudje čudijo temu blagoslovu. K temu pa je dobro pripomniti le to: Sedanji svet se čudi vsemu, kar je svetega. A pravoverni kristijan, goreč vernik, spozna za dobro in pametno vse, kar dela sv. katoliška cerkev. In ko se cerkev v molitvi priporoča sv. Blaziju, da odvrne vse vratne bolezni, bilo bi to pač res nespametno, ako bi takih bolezni sploh nič ne bilo in pa ko bi priprošnja svetnikov in molitev sv. cerkve bila brez moči in brez vspeha. A koliko imamo uprav danes vratnih bolezni! Zato naj bi bil priprošnjik prav naše dobe sv. Blazij. Blagoslovljene sveče pa so namenjene, da gorijo Bogu v čast, ki edin zamore ublažiti naravni red in edin činiti čudeže.

Obredi sv. cerkve nam naj bodo sveti, kakor je sveta ona sama!

L. P.

V čast sv. Blaziju — mučencu in spoznovalcu.

(Za 3. februarij.)

Kdorkoli mene spozna pred ljudmi, spoznam ga tudi jaz pred svojim Očetom, ki je v nebesih.

(Mat. 10, 32.)

Bog dopušča človeku razne izkušnje, pošilja mu mnoge križe, da bi poskusil njegovo vero, vzbudil mu zaupanje, poskusil ga v njegovi ponižnosti, vspodbudil ga k zaupni molitvi, skratka: Bog izkuša človeka včasih prav hudo in pogosto, da bi poskusil njegovo zvestobo, da bi izkušani kazal, ali mu je ljubši Bog nego svet. Bog hoče, da se v takem položaju človek odloči poslobodni svoji volji ali zanj ali za svet, da mu more deliti v vsakem slučaju plačilo po svetopisemskih besedah: „Kdorkoli mene spozna pred ljudmi, spoznam ga tudi jaz pred svojim očetom, ki je v nebesih.“ Na ta način je poskušal tudi sv. Blazija; a ta se je odločil za Krista, svojega vzornika. Bil je veren služabnik božji, zvest spoznovalec Kristov, zlasti v svoji mučeniški smrti.

„Krista spoznavamo po svojih delih, živeči pravično“, uči sv. Avgustin. S pravičnim življenjem kristijan zares očito izpričuje svojo vero in ljubezen do Krista. Tako čednostno je živel sv. Blazij v spoznavanju Njegovem. Dasi bogatih roditeljev sin je vender hodil po Gospodovih potih od zgodnje mladosti. Posvetno veselje ni bilo zanj, iskal je veselja v Bogu in je tudi našel v nedolžnosti in sv. čistosti. Všeč je bil bogoljubni mladenič Bogu, ki ga je v svoji previdnosti posadil na škofovski sedež. Tu je v lepih čednostih napredoval. Bil je, kakor povzemamo iz poročil njegovega životopisa, ponižen, priljuden, potrpežljiv, bogaboječ, brezmadežen, svet. Zvesto je izpolnoval nauk Jezusov: „Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da vidijo vaša dobra dela in hvalijo nebeškega Očeta.“ (Mat. 5, 16.)

V škofovski časti je nad svetega moža prihrula huda poskušnja v preganjanju. Zavrelo je za njegovega škofovanja z vso krutostjo. Toda v hudih mukah je obstal in govoril: „Moj Gospod Jezus Krist je z menoj in me podpira. Če stanovitno trpim, deležen bom njegovih obljub.“ Zato pa je Gospod s čudeži poveljeval svetega škofa že v trpljenju in raznovrstnih njegovih mukah. Kot svojega ga je spoznaval že v življenju, po mučeniški smrti pa ga je še veličastnejše spoznal pred svojim nebeškim

Očetom in mu podelil krono pravice, ki je obljubljena vsem, ki s Kristom in za Krista prestanejo izkušnje.

„S slavo in častjo ga je ovenčal“ (Ps. 8, 6) v plačilo za njegovo zvestobo. Jezus Krist je v svoji neskončni zvestobi izpolnil svojo obljubo, dano v uvodnih besedah: „Kdorkoli mene spozna pred ljudmi, spoznam ga tudi jaz pred svojim Očetom, ki je v nebesih.“ Premnogi čudeži po svetnikovi smrti so izpričevali, da je sv. Blazij stopil na Sijon in v mesto živega Boga, v nebeški Jeruzalem, med množico veliko tisoč angeljev, pred Boga, sodnika vseh. (Hebr. 1,2 22, 23.) Tu je prejel plačilo za poskušnjo, o katerem pravi sv. Avguštin, da ne more nobeden dopovedati in celo ne misliti, kakošna bodo plačila za razne zasluge svetnikov in kakošne stopinje njihove slave.

Nevenljiv je njegov spominj v cerkvi. Mnogi, ki so nosili več nego zlate krone na svoji glavi, so pozabljeni, morda na veke; o našem svetniku pa velja svetopisemska beseda: „Njegov spominj je večni.“ (Modr. 4, 1.) Znanje za večno kot zvest spoznavalec Kristov, znano je njegovo poveljanie, znan je kot zvest in gotov pomočnik v sili. Krista je spoznaval pred svetom, a Krist ga sedaj spoznava pred ljudmi.

Po izgledu sv. Blazija spoznavajmo tudi mi Krista neustrašeno pred svetom; spoznavajmo ga v izkušnjah zoper sv. vero, v izkušnjah zoper ljubezen božjo. Vedno naj nam bodejo pred očmi pomenljive besede večne Resnice: „Kdor mene spozna pred ljudmi, spoznam ga tudi jaz. Kdor izgubi življenje zaradi mene, je prejme. Bojte se Njega, ki zamore dušo in telo pogubiti, nič pa se ne bojte onih, ki zamorejo le telo umoriti, duše pa ne.“

Prizadevajmo si vsi mi, da bode luč našega življenja svetila v vseh slučajih vedno kot rabljen izgled v posnemanje vsem, kot odsev luči Vsemogočnega. Luč večnega poveljania nam bode zato v obilo zadostilo. Prizadevajmo si, da tu obilo sejemo, da bo v nebesih obilnejša žetev, zakaj, kdor v obilnosti seje, bode v obilnosti žetel. (II. Kor. 9, 6.)

Vzornik naš pa v spoznavanju Krista nam bodi sv. Blazij, govoreč nam s svetim Pavlom: „Prosim vas, bratje moji, da ste posnemovalci moji, kakor sem jaz Kristov.“ (I. Kor. 4, 16.) „Dober boj sem bojeval, tek dokončal, vero ohranil; sedaj pa mi je prihranjen venec pravice, a ne samo meni, nego vsem, ki ljubijo prihod Gospodov.“ (II. Tim. 4, 7.)

L. P.

Sv. Veronike — trije stavki.

(4. februarija.)

Sv. Veronika je imela revne, pa poštene stariše. Z delom svojih rok so si služili vsakdanji kruh. Zadovoljni z vsem so živeli v najlepšem miru, prav po besedah psalmistovih, ki pravi, da „se bodo pravični veselili v obilnem miru.“ (Ps. 37, 11.)

Vsled slabih gmotnih razmer niso mogli dati mlade Veronike v šolo, akcpram je bila vrlo nadarjena. Toda ljubi Bog ne pozabi na svojega otroka. Mesto blestečih zlatov, ki le prepogosto privedejo v pogubo, je dal Veroniki roditelje, ki so ji nadomestovali najboljše učitelje.

Najraje se je pomudila Veronika v molitvi; posebno goreče je častila preblaženo Devico. A pri tem ni nikdar zanemarjala dela, dobro vedoč, da Bog ne zahteva od ljudi samo molitve.

Njena ponižnost je bila občudovanja vredna. Bila je tiha, s svojimi mislimi je bila skoraj zmiraj pri Jezusu in Mariji.

Ljubila je samoto; kadar pa je občevala z drugimi, bila je vedno veselih lic, tako da bi bil človek o njej prav nasprotno sodil. Njena srčna želja je bila, da bi stopila v redovniški stan. Samo to jo je oviralo, ker ni znala ne brati ne pisati. Poguma pa le ni izgubila.

Ker ni imela po dnevu časa za učenje, porabila je za to del noči.

Neko noč je bila silno žalostna, češ, da slabo napreduje pri svojem učenju. Od same žalosti je zaspala, predno je mislila. V snu pa se ji prikaže Marija, tolaži jo in pravi: „Dosti je, moja hči, če znaš tri stavke. Prvi je: „Bodi čistega srca, ljubi Boga in vse vstvarjene reči.“ Drugi se glasi: „Ne bodi nikdar nezadovoljna, ne pritožuj se, napake drugih. prenašaj radovoljno ter za nje moli.“ Tretji in zadnji pa naj ti bo sledeči: „Premišljuj vsak dan nekaj časa bridko trpljenje Gospodovo.“

Konečno so sprejeli Veroniko v samostan, kjer je sveto živela.

Vse to pa se je zgodilo na priprošnjo Matere božje, katero je pobožna devica tako goreče častila.

F. S. V.

Sv. Agata, devica.

(5. februarija.)

Sv. Agata je bila zavoljo neomajene ljubezni do Jezusa izročena krutemu sodniku in od

tega obsojena v grozovite muke. Zavoljo nečutenih muk se je uprlo slednjič ljudstvo, in iz strahu pred njim je bežal sodnik na konju iz mesta. Spustil se je v sili čez globok prepad: konj se je splašil, vspel po konci in ni hotel naprej. Z ostrogo ga je silil v dir, a premaknil se ni. Med tem je pridrlo ljudstvo; divji krik je splašil konja, mostič se je stresel pod jezdecem in oba sta strmoglavila v prepad ob isti uri, v kateri je med groznimi mukami izdihnila v ječi sv. Agata.

L. P.

Dogodek iz življenja sv. Cirila Aleksandrina.

(1. februarija.)

L. 412. je bil izvoljen sv. Ciril za Aleksandrijskega patrijarha. Takrat je bil jako težek položaj, kajti Nestorij in pa njegovi privrženci so delali z vso silo na to, da bi izpodnesli temelj Gospodovemu nauku.

Novo izvoljeni patrijarh se je dobro zavedal svojega težavnega stališča. Z velikim ognjem in s sveto navdušenostjo je zagovarjal božanstvo Jezusovo napram besnečim sovragom.

Bil je vnet častilec Matere božje. Zdelo se je, kakor bi si ga bilo nalašč izbralo nebo, da poje slavo Devici devic . . . Mati ne zapusti svojega otroka. Tudi Marija ni pripustila, da bi se njen varovanec kdaj pregrešil s takim grehom, ki bi mu odvzel ugled pri ljudeh.

Mesto patrijarha v Aleksandriji je zavzemal pred sv. Cirilom njegov stric, Teofil po imenu. Bil je jako vladohlepen mož. Iz samega sovraštva in grde nevošljivosti je bil pregnal sv. Ivana Zlatoustega iz svoje cerkvene občine. Ciril — kot naslednik svojega strica — se je pa tudi protivil uvrstiti Ivanovo ime v zapisnik škofov, katerih so se spominjali pri sv. maši. To pa je napravilo na verno ljudstvo slab vtis.

Nekoč se je pripetilo nekaj pretresljivega. Sv. Ciril je bil v cerkvi in zazdelo se mu je, da ga sv. Ivan Zlatousti, obdan po nebeški straži, izganja iz cerkve. Le-to ga je zelo vžalostilo. Toda glej! v tem obupnem položaju opazi presv. Devico, ki prosi zanj pomiloščenja pri pregnancu. „Sv. Ciril se bojuje,“ pravi Marija, „za proslavo mojega imena, zato ga ljubim.“ Preplašenemu patrijarhu pa naroči, naj sprejme Zlatoustega zopet v občino.

Ko se je Ciril probudil iz te zamaknjenosti, obžaloval je svoje krivično vedenje nasproti Ivanu. Sklical je sinodo, na kateri je bil sv. Ivan slo-

vesno sprejet v zapisnik škofov. To se je zgodilo l. 419.

F. S. F.

Islam in krščanstvo.

Ob času viharnege preseljevanja narodov, ko so izginevale s površja zemlje cvetoče države in se pojavljali novi močni narodi na svetovni pozornici, je prihajalo iz puščobne Arabije neko novo gibanje, ki je malo pozneje pretresalo z orjaško silo vso iztočno in zapadno Evropo. Duhoviti, jako nadarjeni arabski trgovec Mahomed je osnoval poseben verski sestav in združil razne arabske razrode v eno celoto. Politično zedinjeni Arabci in oduševljeni po novi veri so razširjali vedno dalje svojo moč, kmalu so bili strah in trepet celi prednji Aziji. Ko so pozneje prihrumeli iz osrednje Azije divji Turki in vsprejeli novo vero, razširili so jo z mečem in ognjem tudi po evropskem Balkanu. — Arabci, ki so nekedaj gospodarili severni Afriki in Španiji, so danes brez pomena; Turčija, poznejša nositeljica islama, ona hira in pada, le zavist evropskih velesil jo drži še pokonci. A islam, vera sanjavega „proroka“ iz Meke, ta se je utrdila tako močno, da je niso omajale niti največje politične izpremembe. Danes se drži trdovratno do 200 milijonov Mahomedove vere. Kakor je znano, prišteva se islamu tudi blizu pol milijona Hrvatov v Bosni in Hercegovini.

Kadar sem pregledoval statistiko svetovnih veroizpovedanj, nisem se mogel dovolj načuditi, da more imeti vera Mohamedova toliko pristašev. Bližje mi nauki Mohamedovi niso bili poznati, ker po šolah so nas v tem oziru odpravili bolj na kratko. Uverjen sem pa bil, da razumen človek ne more biti mahomedanec, če se noče skregati s svojo pametjo. A zakaj? Kakor rečeno, tega sam nisem vedel. — Toliko so nas naučili, da je vsa njihova vera obsežena v „koranu“, da jim je Alah Bog in Mahomed njegov prorok, in pa da verujejo v „fatum“ po katerem jim je „sojeno“ vse že v naprej.

Odkar opazujem versko prakso naših mahomedovcev in ko sem se poučil nekoliko tudi o njihovem verskem sestavu, svoje prvotne sodbe nisem mnogo izpremenil. Nauki Mohamedovi niso sposobni, da bi prepričali v današnjem času pametnega človeka o resničnosti svoji in ga nagnili k islamu. Katoličan bi mogel brez nevarnosti preučiti to vero, ne da bi pričel dvomiti o edino izveličalnih naukih božanske svoje vere. Izobražen mahomedanec v srcu svojem ni

in ne more biti veren; izvršuje sicer na videz svoje dolžnosti, a v resnici je navadno indiferenten. Močno se pojavlja v „boljših“ krogih mahomedanskih sedanje „moderno“ brezverstvo.

Ali, navzlic temu je vera naših mahomedancev taka, da se je priprosto ljudstvo drži s krčevito silo; za nobeno ceno ne bi popustilo od nje. Prešla mu je v kri in meso, prekvasila mu vse njegovo življenje in mišljenje, zato je to ljudstvo skoro nedovzetno za druge nauke. Ne le, da ne more razmišljati globlje o svoji veri, temveč kratko malo in a priori zavrača od sebe vse, kar bi utegnilo le najmanje dišati po krščanstvu. Mahomedanci so tako vzgojeni. Zato je vspešneje versko delo pri kakoršnih koli paganih: zato se tako redko kedaj čuje, da bi se dal pokrstiti kak mahomedanec. — Najvspešneje misijonsko delo za neverne naše brate v Bosni bo pač to, da goreče molimo za nje in jih priporočamo vsemožni milosti Božji; naj bi jih ona razsvetlila in storila vsprejemljive za svete Kristove nauke, koje zatajiti so bili z orožjem prisiljeni njihovi pradedje.

V sledečem izkusim na kratko obrazložiti, koji so glavni nauki zmotne vere Mahomedove. Uvidimo, da kar je dobrega v tej veri, vzeto je naravnost iz krščanske vere, oziroma iz sv. pisma stare zaveze; a vse, kar je dodal Mahomed sam, to je povsem zmotno, dostikrat smešno in celo nemoralno.

1. Mohamedovo življenje.

Skoro do 6. stoletja je bila Arabija zaprta vnanjemu svetu. Posamezni arabski rodovi so se razvijali samostojno; vladali so se sami na podlagi nekakega združenega sestava. Najstarejši in najvglednejši člani posameznih rodbin so določevali na skupnih sestankih o vojski, trgovini, zakonskih zvezah in o drugih važnejših stvareh. Glavno opravilo, s katerim so se pečali Arabci, jim je bila trgovina. Pošiljali so svoje karavane prav do Sirije in Perzije, pri čemur so jako obogateli nekateri rodovi. — Vera arabskih rodov je bila na jako nizki stopinji. Nekateri so oboževali drevesa, kamenje, drugi solnce in zvezde; tako daleč se niso povzpeli, da bi priznavali kako višje nadzemsko bitje. Umevno je, da taka vera ni mogla imeti ravno globoke podlage, zato se Arabci tudi niso posebno navduševali za svoje bogove; darovali so jim pač kako živinče, a prevelikih stroškov niso marali imeti s svojimi bogovi. — Najznameniteje svetišče poganskih

Arabcev je bilo v Meki.*) Tam je bila sredi mesta štirivoglata kamenita hišica Bait (po naše bajta-koča) ali Ka'ba (ča'ba-kocka); v steni je bil vdolan črn kamen, katerega so — po božje častili. — To svetišče so znali praktični Arabci prav temeljito izrabiti v svoje trgovske namene. Vsako leto namreč je bila določena „božja pot“ k sveti „čabi“; takrat je prišlo v Meko na tisoče Arabcev, in tu so trgovali, zamenjavali, prodajali in kupovali. Za bogove se niso posebno brigali.

Popolnoma nepoznana vendar Arabcem ni bila vera v enega Boga. Iz Sirije in Palestine se je naselilo v teku časa mnogo Židov. Nasedili so si oljke in palme, počeli so sami trgovati, in kmalu so bujno cvetele njihove kolonije. Sicer so morali biti pokorni v vsem gospodujočim Arabcem, a ohranili so si versko prostost in tudi denar se je iztekal v njihove žepe.

Razven Židov se je naselilo po Arabiji tudi več kristijanov iz bizantinskega cesarstva in iz bližnje Abesinije. Bili so večinoma krivoverni Nestorijanci.

Središče trgovine in društvenega življenja je bila že omenjena Meka. Najimenitnejši rod v Meki so bili Koraišiti; ti so bili nekaki gospodarji, ker so premogli največ blaga in imeli zato tudi glavno trgovino v svojih rokah. Koraišiti so se zopet delili v mnogobrojne družine, katerih nekatere so bile bolj odlične, druge manj. Iz družine Benu Hašim se je rodil novi „prorok“ in verski reformator Mohamed.

Skoro gotovo je bil rojen Mohamed leta 571 po Kr. Oče njegov, Abd-Alah ben Abd-el-Motalib, ni bil posebno premožen trgovec; umrl je nekoliko prej, predno se mu je rodil sin Mohamed. Mati Aminu je živela le do njegovega 6. leta. Sirote je vzel na to k sebi njegov ded Abd-el-Motalib, a že dve leti pozneje je starec umrl. Osemletnega Mohameda je prevzel v svojo oskrbo očetov brat Abu Talib; pri njem je tudi ostal vso svojo mladeniško dobo.

Mohamedanska tradicija uprav orijentalško opisuje njegova mlada leta, a tem pesniškim bajkam ni verjeti niti najmanje.**) Edino verodostojno poročilo so Mahomedove lastne besede, s katerimi govori o svoji mladosti v 93. suri (6-8): „Ali te ni našel (Gospod) zapuščenega in ti dal zavetja? Na poti zmote te je našel in vodil te je na pravo pot; in našel te

*) Ime Meka ali Beka samo znači toliko kakor »svetišče.«

**) Primeri: Grimme, Mahommed, I. Bd. — Wetzler, Kirchenlexicon, VI. Bd.

je v potrebi in obogatil te je.“ S tem nam pove Mohamed, da je bil v mladih letih sirota, pagan in siromak.

Bogoslov Karol Cankar.

(Dalje pride.)

Zamujeni vlak.

(Potopisne črtice.)

(Dalje.)

Zvonove mariborske frančiškanske cerkve je vlil dunajski zvonar g. Fr. Jurij Gössner, in so stali 40.000 kron. Izborni so na vse strani. Resnično: pri tej cerkvi soglašuje vse, da je prekrasno svetišče Božje. Opravičeno se sme misliti, in trditi, da je čč. gospode, ki so vladali vse delo in so nabrali tako ogromne svote za poravnanje velikanskih stroškov, podpirala pravcata Božja pomoč.

V strahu zarad voznega listeka sem pospešil svoje korake proti kolodvoru. Ondi so ravnali res prav previdno: dve blagajni ste oddajale potnikom listeke, in med prvimi je prišla na vrsto moja malenkost. S tem, da sem imel vozni listek zopet za nazaj do Ljubljane v žepu, se je nekako odvalil kamen od mojega srca. Ko pridem zunaj na kolodvor, stal je že ondi pripravljen vlak za romarje. Priprežena sta mu bila dva parna stroja, vagonov pa jima je bilo priklenjenih toliko, da sem se zastonj trudil, jih prešteti. Kakor daleč je dosegel moj vid, stal je vagon pri vagonu. Ljudstvo pa je tudi vrelo na kolodvor, da bi bil človek kmalu mislil: iz tal prihajajo. Vse se je gibalo sem ter tja; gnječa je nastajala čezdalje večja; a — kamor sem pogledal, vse je bilo le ptuj obraz. Niti enega znanca nisem videl. Misel se mi je silila v glavo: Tako-le bo približno na sodnji dan! — Poslednjič se je dalo romarjem znamenje za vstop v vlak. Vse je hitelo in se gnjetlo proti vagonom; zdajci so bili napolnjeni do zadnjega sedeža, in kmalu je odhajal vlak z njimi s kolodvora proti jugu. — Pa, glej! po peronu je bila še vedno tolika gnječa z romarji, kakor da se ni še nihče odpeljal. Zdajci se prikaže drug, prav tako obširen vlak, in tudi on je bil jadorno napolnjen. Ko je odšel le-ta, ostalo nas je še vedno dovolj do onega vlaka, ki naj pride od Gradca. In ko je poslednjič prihajal, morali so mu prikleniti še vagonov, in so nas še prav komaj spravili v nje. Vagon, v katerega sem bil potisnjen jaz, je bil tako starikaste sostave, da si bil lahko mislil: Ko bi bile vozile železnice že pred splošnim potopom, prav gotovo spada še v ono dōbo. Vender sem se spominjal starega pregovora: „Bolje se je slabo voziti, nego dobro peš hoditi,“ ter se zadovoljno stisnil v kotic k oknu pri levi.

Že se je skoraj mračilo, ko smo se odpeljali še mi naprej. Moj zadnji pogled v slovo je veljal Mariboru, ki se mi je kazal v večernem mraku. Prevozivši se čez kalno Dravo sem videl k desni obširne kaznilnične zgradbe, ob katerih se odcepi železnična proga proti Koroškemu in kjer se nahaja tudi koroški kolodvor. Tja naprej proti znožju Pohorja je „Kadetska šola,“ ki pa vender spada še k Magdalenskemu predmestju. Do šole je kakih 20—25 minut.

Pravijo, da je to najkrasnejša šola te vrste, poslopje je veličastno, in baje so sami presvitli cesar izjavili o njej, „da je zgrajena od zlata“. Obsežen park in gozd jo obdaja in ves prostor oklepa dva in pol metra visok zid.

Tudi naš vlak sta vozila dva hlapona. Vkljub temu, da smo predstavljali v malem kar „celo preselejevanje narodov,“ vozili smo se dovolj hitro ven v temno noč. Tovaršija moja so bili edino le romarji iz Velikonedeljske dekanije. Bilo nas je v vagonu natlačeno polno. Nekateri so se pomenkovali, drugi prepevali sv. pesmi, drugi na glas molili. Ker so bili moji sopotniki domačini in mejaši ob Ogrski zemlji, vdal sem se nehotoma zopet tihemu politiziranju. V spominj mi je prišlo, kakor že tja grede, zopet l. 1848. V okolici, od katere so sopotniki, se je nahajalo takrat veliko vojaško taborišče. Zelo veliko naših rojakov: vojakov-Slovencev je pričakovalo ondi povelja, kedaj naj planejo nad puntarske Ogre. Pri takih premišljevanjih se človeku kar siloma v spominj vrivajo dejstva: Ubogi Slovenec, kadar te potrebujejo, povsod v prvih vrstah (koliko dokazov bi lahko navedli!) ako pa ne, — kdo te pa takrat pozna? Tako je plačeval nekdanj, in še zdaj plačuje nehvaležni svet. Žal!

Ko smo dospeli poslednjič na postajo Pragarsko, kjer se odcepi železnična proga proti Ptuj, Središču in Ogrskemu. zaklicalo se je, naj izstopijo oni, ki potujejo iz imenovanih krajev. Romarjev, ki so bili sem dospeli že s prvima vlakoma, se je že pred našim prihodom kar trlo po kolodvoru. Zdaj so se jim pridružili še oni od našega vlaka, tako da je kar vrelo občinstva po postaji. Nam, ki smo se vozili s „sekundarjem“ proti jugu, so odkazali druge, nove vozove.

Nadučitelj Josip Levičnik.

I. Bratovske zadeve molitvenega apostolstva.

a) Glavni namen za mesec januarij 1902:

Dobrote preganjanja.

(Namen potrdili in blagoslovili sv. Oče.)

Marsikateremu vernemu kristijanu se krči srce žalosti, ko vidi in premišluje, kako besno in ljuto divjajo sovražniki zoper sv. cerkev in njene služabnike in da v ta namen vporabljajo vsa, tudi najbolj nizkotna sredstva. Marsikdo zre pri tem s temnim pogledom v bodočnost, češ, kaj bo, kaj bo. Mnogo plašljivih in bojazljivih kristijanov misli, da so cerkvi dnevi šteti. So pa tudi mnogi, ki pri tem boju izgube ves pogum in se raje pridružijo nasprotnikom, mesto da bi se prav vsled hudega nasprotstva do krščanstva še tesneje oklenili svoje matere, sv. katoliške cerkve in ji pripomogli po svojih skromnih močeh. Taki res vse premalo preudarijo, kolikega pomena je za sv. cerkev preganjanje in zakaj nam Bog pošilja to šibo. Najprej je treba pomniti, da je sv. cerkev le malokedaj živela povsem v zmagovalnem stanju. Treba je le prebirati cerkveno zgodovino prvih in poznejših časov in takoj se uvidi, da je res Krist znamenje, kateremu se je vedno nasprotovalo. Kaj vse je pretrpela sv. cerkev za rimskih cesarjev! V kolikih nevarnostih je bila, ko so vstajali razkolniki in krivoverci,

ki so potegnili za seboj na tisoče in tisoče ljudstva! Pač mnogokrat je plul čoln sv. Petra med viharimi valovi, in tudi takrat so bojazljivci menili: Vtopi se, cerkev propade. Menili so to, ker so pozabili, da je Gospod sam prorokoval svojim apostolom in po njih vsem služabnikom sv. cerkve vseh časov: „Če so mene preganjali, preganjali bodo tudi nas. To vam povem za to, da se ne boste pohujševali.“ In to je govoril isti Krist, ki je tudi zaklical: „Peklena vrata je ne premagajo.“ Torej, proč z bojaznijo, proč z obupnim strahom! Verjemimo Kristu, ki je obljubil, da cerkev vedno ostane.

Pomislmo pa večkrat tudi, da preganjanje nima samo slabe, nego ima tudi svojo dobro stran; dobro stran za duhovnike in sploh služabnike sv. cerkve, pa tudi za vse kristijane. Ako bi cerkev imela samo prijatelje in nič sovražnikov, potem bi se kaj lahko v srca služabnikov Gospodovih vgnezdila neka mlačnost, popustljivost. Navdušenost, gorečnost za božjo stvar bi pojemale. Kakor vihar, dasi sam na sebi povzroči večkrat zlo, vendar veliko koristi v to, da se zrak izčisti in se zračne plasti nekako zjednačijo z ozirom na svojo gorkoto. prav tako tudi preganjanje čisti srca duhovnikov in jih vzpodbuja k resnemu, vstrajnemu delu. Stoječa, lena mlakuža se hitro osmradi in razni mrčesi se v njej zarede, tekoča voda pa, ki izvira v kaki gorski votlini in po strmih jarkih hiti navzdol v dolino, je čista in bistra. Prav tako lahko opazamo, da so duhovniki veliko bolj vneta in krepotni delalci v vinogradu Gospodovem po onih krajih, kjer imajo svoje nasprotnike in sovražnike, nego pa tam, kjer je vse mirno. Preganjan duhovnik je takorekoč primoran hoditi za svojim Gospodom in posnemati njegovo življenje. Saj ne more biti za preganjanega duhovnika večje tolažbe, večjega bočila nego je to: „Gospod, moj Bog, je trpel, neskončno veliko trpel, naj trpim tudi jaz, ubogi grešnik!“

Se ve da taki duhovniki morajo trpeti po nedolžnem in za vero.

Pa tudi nam kristijanom sploh je preganjanje lahko v prid. Res, jako težko je človeku prenašati krivico. A če po vzgledu našega Gospoda to storimo, svojim sovražnikom odpuščamo in molimo za nje, ki nas preganjajo — prilike imamo dovolj — potem bo naše plačilo obilno v nebesih. Z junaškim prenašanjem in gorečimi molitvami za svoje nasprotnike pa bomo tudi v sovražniških vrstah vzbujali pozornost, ki morda za nje ne ostane brez posledic. Uprav s tiho vdanostjo v voljo božjo in s potrpežljivim prenašanjem najbolj groznih muk so mučeniki v prvih časih krščanstva izpreobrnili mnogo nevernikov. „Kri mučenikov je bila seme novih kristijanov“, pravi Tertulijan. Morda smo tudi mi poklicani v to, da pri tem sicer ne krvavem, vendar pa pravem mučeništvu dosežemo kaj takega. Bog ve! Zato molimo po ukazu sv. Očeta iskreno in zaupno:

Naj nam bo preganjanje v prid, naj nam rodi obilo blagoslova! S.

a) Glavni namen za mesec februarij 1902:
Delajmo pokoro!

b) Posebni nameni.

1.) **Sv. Ignacij.** Razširjanje sv. vere med neverniki. Odvrnitev pohujšanja.

2.) **Svečnica.** Slovenske matere. Krščanska ljubezen med brati in sestrami.

3.) **Sv. Blasij.** Oni, ki trpe na vratnih boleznih. Posli v brezverskih družinah.

4.) **Sv. Andrej.** Ubogi Buri. Krivična preganjanja in njihovi provzročitelji.

5.) **Sv. Agata.** Voljno prenašanje križev in težav. Odvrnitev hudih izkušaj.

6.) **Sv. Tit.** Misijoni na Japonskem in Kitajskem. Grešne razvade med mladino.

7.) **Sv. Romvald.** Slovenski dijaki in njihovi vspehi v solah. Češčenje Matere Božje.

S

Raznoterosti.

Amerikanje sčasoma zagospodarijo tudi nad Evropo, Azijo in Afriko. Posebni družbi v „Zedinjenih državah“ je začetkom tega meseca dal namreč turški sultan koncesijo, da napravi železnico iz Kaire v Egiptu do sinajske gore in dalje ob rdečem morju do Mohamedovega romarskega mesta — Meke. Od gore Sinaj se odcepi stranska proga do Damaska v Siriji. Ta proga pa popelje memo Jeruzalema in bode imela postaje tudi po drugih, iz sv. pisma znanih krajih. — Prav kmalu menda začnejo Amerikanci s tem delom. — Ki želimo kedaj stopiti na sveta palestinska tla, popeljemo se morda lahko v najkrajem času in ob vgodnih cenah po Egiptu, po svetopisemskih puščavah, po Palestini in če zaželimo, še po Arabiji ter po Siriji. Hvaležni zato pa bodemo uprav podjetnim Amerikanom. — Njihovi vspešni podjetnosti le eden sam izgled. Vlansko leto po Evropi potujoči tudi v Ljubljani bivši cirkus „Barnum & Bailley“ n. pr. je prinesel pred kratkim skoraj 1 1/2 milijona dolarjev čistega dobička v Ameriko nazaj. Toliko po zadnjem „Amerikanskem Slovenci.“

Škofijska kronika.

Premil. g. knežkof dr. Anton Bonaventura Jeglič se je odpeljal petek 17. januarija v Sarajevo, da se vdeleži slovesnosti, prirejene na čast prevzvišenemu gosp. nadškofu dr. Josipu Stadler o priliki njegovega dvajsetletnega delovanja na nadškofovi stolici. Na povratku se je ustavil v Travniku in v Tuzli. Povrnil se je v Ljubljano četrtek 23. januarija. Nedeljo 26. januarija se je odpeljal na Bled, kjer je maševal v kapelici kneza Windisch-Graetza. Sv. maši sta prisostvovala visoka poročenca Nj. ces. visokost Elizabeta in knez Windisch-Graetz. — Ponedeljek 27. januarija je šel v Škofjo Loko na vizitacijo uršulinskega samostana in je vodil volitev samostanske prednice sredo 29. januarija.

— s —

Dar.

Za kruhe sv. Antona 20 kr. (Kustrin).